

philosophy-based education

20/06/2009 | Marcel Schmeier M SEN | www.onderwijsgek.nl

Veruit de meeste taal- en rekenmethodes die momenteel worden gebruikt in het basisonderwijs zijn gebaseerd op de filosofische stroming van het sociaal-constructivisme.

In zijn meest uitgesproken vorm beschouwt het sociaal-constructivisme de wetenschap als niets meer dan een vorm van interactie tussen wetenschappers, waarin het objectieve feit weinig tot geen rol speelt en juist sociale factoren belangrijk zijn bij de acceptatie van nieuwe wetenschappelijke theorieën.

Heel concreet houdt dit in dat deze taal- en rekenmethodes uitgaan van maatschappelijke trends. Hetgeen in de samenleving leeft en als 'waar' wordt ervaren door het merendeel van de mensen, wordt als uitgangspunt gebruikt. In zekere zin zeggen deze methodes dus iets over onze samenleving. Het is dus interessant om te kijken wat de kenmerken ervan zijn.

Allereerst bevatten ze veel wollige opdrachten, waaruit de opdracht gefilterd moet worden. Iedere opdracht op een bladzijde verschilt van de vorige, er is geen tijd om in te oefenen. De aan te leren vaardigheid wordt weinig tot niet geoefend. Denk hierbij aan lijntjes trekken tussen antwoorden of kleuren in plaats van sommen opschrijven en uitrekenen als het leerdoel is om sommen tot 10 te automatiseren. Ook is het niveau van de kale opdracht laag. Er worden geen oplossingsstrategieën aangeleerd, leerlingen moeten zelf uitzoeken hoe iets in elkaar steekt. Tot slot moeten opdrachten vooral leuk zijn en niet teveel een beroep doen op cognitie en doorzettingsvermogen.

Het koppelen van deze kenmerken aan de trends in onze samenleving laat ik graag aan de lezer over. Nog interessanter is om jezelf de vraag te stellen hoe de methodes er over pakweg 10 jaar zullen uitzien als de maatschappelijke opvattingen van 2009 erin verwerkt zijn.

Hoe dan ook, methodes op onze basisscholen mogen natuurlijk niet gebaseerd zijn op een filosofische stroming. Uiteraard is het zo dat mensen de werkelijkheid verschillend kunnen ervaren. Ieder heeft zijn eigen paradigma dat gekleurd wordt door aanleg en ervaringen uit het verleden. Maar daarnaast zijn er ook natuurwetten, principes die onveranderbaar zijn. Het is onverstandig om deze te negeren. Het gaat om de toekomst van onze kinderen en daarmee moet voorzichtig, respectvol en bovenal verantwoord worden omgesprongen.

Wij leerkrachten doen er daarom goed aan om onafhankelijke vakbladen te lezen, onderzoek tot ons te nemen en kritisch te zijn op beweringen die niet voorzien worden van controleerbare referenties. Gratis blaadjes op de lerarentafel, de vertegenwoordiger van een nieuwe methode, vakbladen van dezelfde uitgever als de taalmethode: ze dienen kritische benaderd en bevraagd te worden. Onderzoek alles, maar behoud het goede.

Deze weg leidt naar betere leerprestaties, een hoger eindniveau en daarmee een betere voorbereiding op deelname aan de maatschappij. Leerkrachten worden weer baas over hun eigen klas en school. Het zal het vak weer aanzien geven.